

2024-03-11

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS-2024-00039

Remiss om promemoria om anpassningar av upphandlingslagstiftningen med anledning av EU:s IPI-förordning

Yttrande till Finansdepartementet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Kommunstyrelsen antar juridik- och kanslistabens och inköpsenhetens förslag till yttrande enligt bilaga 2 till tjänsteskrivelsen daterad den 11 mars 2024.

Sammanfattning av ärendet

EU:s IPI-förordning (International Procurement Instrument) trädde i kraft den 29 augusti 2022. Då EU-förordningar är direkt tillämpliga krävs ingen implementering i nationell rätt, utan förordningar gäller fullt ut i samtliga medlemsstater från det datum de träder i kraft. Syftet med IPI-förordningen är att förbättra tillträdet för ekonomiska aktörer, varor och tjänster från unionen till marknader för offentlig upphandling och koncession i tredjeländer (stater som inte är medlemmar i EU). Förordningen fastställer förfaranden som Europeiska kommissionen (EU-kommissionen) ska följa när den utreder tredjeländers påstådda restriktiva åtgärder i förhållande till leverantörer av varor och tjänster från EU. Det finns också möjligheter för EU-kommissionen att genom en genomförandeakt vidta IPI-åtgärder gentemot ett tredjeland i syfte att begränsa tillträdet för ekonomiska aktörer, varor eller tjänster från det landet till offentliga upphandlingar i EU. IPI-åtgärderna kan antingen bestå i att ekonomiska aktörer från det aktuella tredjelandet inte alls får delta i offentliga upphandlingar inom EU (uteslutning) eller att deras anbud får en poängbelastning i utvärderingen som minskar dessas utsikter att tilldelas kontrakt.

Om EU-kommissionen vidtar sådan IPI-åtgärd är upphandlande myndigheter och enheter i samtliga medlemsstater inom EU skyldiga att efterleva denna. Då föremålet för IPI-förordningen är offentlig upphandling knyter den emellertid an till annan EU-lagstiftning på upphandlingsområdet som förutsätter implementering; det första och det andra rättsmedelsdirektivet. Dessa två direktiv tillförsäkrar leverantörer tillgång till rättsmedel när upphandlande myndigheter och enheter överträder upphandlingsrättsliga

bestämmelser och ska, som alla direktiv, implementeras i nationell lagstiftning. På det sätt som rättsmedelsdirektiven har implementerats i Sverige tillförsäkras leverantörer emellertid enbart tillgång till rättsmedel vid överträdelser av nationella bestämmelser om offentlig upphandling, och inte vid överträdelser av unionsrättsliga bestämmelser så som exempelvis IPI-förordningen. Detta är en begränsning som inte finns i rättsmedelsdirektiven och som innebär att de svenska upphandlingslagarna inte på ett korrekt sätt genomför rättsmedelsdirektiven.

Mot bakgrund av ovan föreslås nu vissa ändringar i de svenska upphandlingslagarna. I samband med att dessa ändringar föreslås även att Konkurrensverkets tillsynsuppdrag förtydligas, samt att en felaktig hänvisning i lagen om upphandling av koncessioner (LUK) korrigeras.

Ändringarna måste – enligt Finansdepartementets bedömning – genomföras då Sverige idag inte uppfyller sina förpliktelser utifrån EU-fördraget eftersom rättsmedelsdirektiven inte är korrekt implementerade. Förslagen bedöms å andra sidan inte ha några direkta konsekvenser. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 februari 2025.

I det föreslagna yttrandet tillstyrker Nacka kommun samtliga föreslagna ändringar då dessa befins vara ändamålsenliga och effektiva utan att ha några negativa konsekvenser eller vara mer långtgående än vad som är nödvändigt.

Ärendet

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av juridik- och kanslistaben i samverkan med inköpsenheten.

Utredningens förslag i korthet

I promemorian föreslås att det i samtliga upphandlingslagar ska införas upplysningsbestämmelser i första kapitlet där lagarnas tillämpningsområden framgår. Av upplysningsbestämmelserna ska framgå att unionsrättsliga bestämmelser ska ges företräde framför nationell rätt. Syftet är primärt att påminna dem som tillämpar lagarna om att det även finns EU-rättsliga bestämmelser som kan vara tillämpliga.

Upplysningsbestämmelserna föranleds av IPI-förordningen, men föreslås vara generellt utformade så att de även omfattar övriga unionsrättsliga bestämmelser på upphandlingsområdet som är, eller kan komma att bli, aktuella.

Vidare föreslås ändringar i de avsnitt av upphandlingslagarna som reglerar leverantörers tillgång till rättsmedel. Där ska tydliggöras att rätten till rättsmedel även omfattar sådana

fall där leverantörer gör gällande att en upphandlande myndighet eller enhet har gjort fel i tillämpningen av unionsrättsliga bestämmelser om upphandling.

Konkurrensverkets uppdrag föreslås förtydligas genom att det i tillsynsbestämmelserna tydliggörs att tillsynsområdet – utöver nationell upphandlingslagstiftning – även omfattar unionsrättsliga bestämmelser.

Slutligen föreslås att en felaktig hänvisning i LUK till ett lagrum som inte existerar korrigeras.

Juridik- och kanslistabens och inköpsenhetens bedömning samt förslag till yttrande

Juridik- och kanslistabens och inköpsenhetens bedömning är att det är positivt med upplysningsbestämmelser i respektive upphandlingslag som påminner om övriga unionsrättsliga bestämmelser på upphandlingsområdet. Juridik- och kanslistaben och inköpsenheten bedömer det även nödvändigt att anpassa den svenska upphandlingslagstiftningen så denna överensstämmer med EU-rätten vad gäller tillgången till rättsmedel för leverantörer från tredje land. De ändringar som föreslås i promemorian är ändamålsenliga och effektiva, utan att ha negativa konsekvenser eller vara mer långtgående än vad som är nödvändigt.

Juridik- och kanslistaben och inköpsenheten ser det även som positivt att Konkurrensverkets tillsynsområde förtydligas, då detta inte innebär en utökning utan bara ett tydliggörande av redan nu gällande ordning.

Vad gäller den felaktiga hänvisningen i LUK finns det inga skäl att inte korrigeras den i samband med att ovan ändringar träder i kraft.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget medför inga ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Konsekvenser för barn

Förslaget medför inga konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse daterad den 11 mars 2024

Bilaga 1 Utdrag ur Anpassningar av upphandlingslagstiftningen med anledning av EU:s IPI-förordning - Sammanfattning och författningsförslag

Bilaga 2 Juridik- och kanslistabens och Inköpsenhetens förslag till yttrande

Jörn Karlsson
T.f. enhetschef
Inköpsenheten

Ia Magnusson
Kommunjurist
Juridik- och kanslistaben